

L'ATEMPTAT DE BARCELONA, REVIFA EL DEBAT INTERN A HB

Tensió «abertzale»

El desconcert i un malestar creixent contra la violència indiscriminada de les últimes accions d'ETA han revifat durant l'última setmana el debat intern a Herri Batasuna. Són molts els militants i electors d'HB partidaris de deixar clar d'una vegada que votar aquest partit no és votar ETA.

Fúlvia Nicolàs

«**S**i haguessen volgut desacreditar-nos del tot i acabar d'una vegada amb el suport a Herri Batasuna fora d'Euskadi, no ho haurien pogut fer millor», reconeixia en privat un alt dirigent d'aquest partit a començaments de la setmana passada, arran de l'atemptat d'ETA a Barcelona.

La incredulitat i l'estupor foren les primeres reaccions amb què es rebé als àmbits nacionalistes radicals d'Euskadi la notícia que un atemptat d'ETA acabava de deixar més d'una quinzena de morts en un supermercat d'una barriada obrera de Barcelona. No feia ni deu dies que s'havien celebrat a les seues, tavernes i locals del partit els més de 40.000 vots que Herri Batasuna havia rebut a Catalunya, decisius per a la consecució de l'escó europeu del candidat *abertzale* Txema Montero. Durant els dies següents a la massacre, i mentre els mitjans de comunicació estatals insistien a identificar HB amb ETA, eren majoria els militants i els simpatitzants d'aquest partit que es preguntaven horroritzats el perquè de la matança.

L'explicació per part d'ETA que el «lamentable accident» havia estat

«producte d'un greu error», del qual «es responsabilitzava», tampoc no alleujà la indignació de la major part de l'electorat de la força radical basca. Les declaracions del portaveu oficial d'HB, **Jon Idígoras**, elogiant «l'honestat política» d'ETA «per haver-se fet l'autocrítica i haver reconegut el seu error», provocaren la ira de sectors considerables de la militància batasunera, menys disposada que mai a ser identificada amb l'organització armada.

El comunicat oficial del partit, fet públic l'endemà de l'atemptat, suposava, però, la primera crítica pública feta per Herri Batasuna a un atemptat d'ETA-militar, per bé que en un to fred i descarregant les responsabilitats en la policia espanyola per no haver desallotjat l'establiment a temps, i sense que hi aparegués, però, enlloc la paraula «condemna». Com a símbol, la im-

Txema Montero: «La realitat és que no parlem amb ETA».

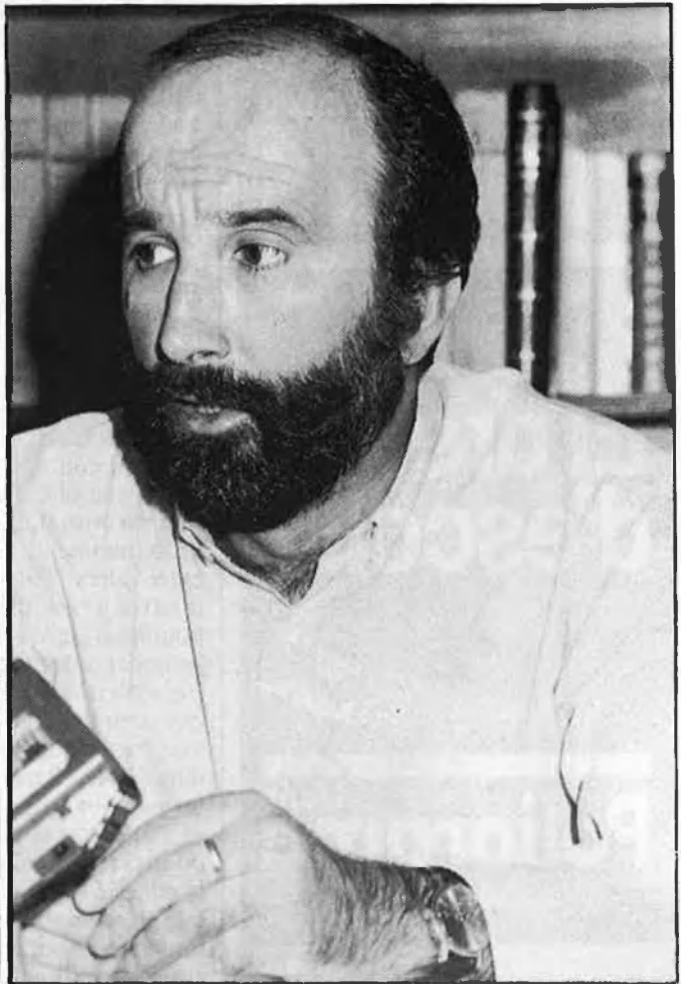
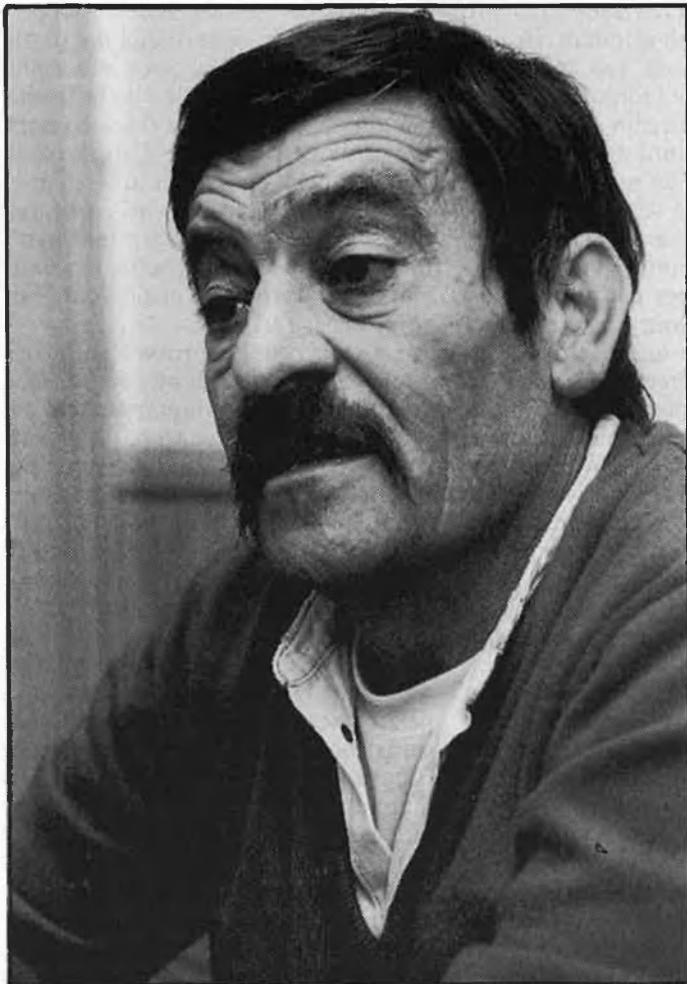
portància d'aquesta primera mostra pública de distanciament entre HB i ETA és indiscutible. Com a contingut, un dels primers a criticar-la fou el també dirigent d'Herri Batasuna i eurodiputat **Txema Montero**, que manifestà públicament que la considerava «insuficient, incompleta i poc enèrgica».

Txema Montero fou notícia en tots els diaris per unes declaracions fetes dimarts 23 a la Cadena Catalana, en què qualificava amb molta contundència l'atemptat i el comunicat d'ETA, i assegurava no entendre per què s'havia fet ni a qui beneficiava. L'endemà, quan els diaris bascos i espanyols reproduïren les seues paraules —alguns, considerablement manipulades—, es col·lapsaren els telèfons del seu despatx de Bilbao. Segons els seus col·laboradors, centenars de militants i votants d'Herri Batasuna li trucaven per felicitar-lo: «Ja era hora que parlaren clar», era el missatge.

Un missatge que no tota la cúpula dirigent d'Herri Batasuna devia compartir: l'advocat **Inaki Esnaola** advertia secament que la valoració de **Txema Montero** sobre l'atemptat era «només una opinió personal, que no expressa la valoració de la Mesa Nacional del partit»; **Jon Idígoras**, per la seua banda, insistia l'endemà, en unes declaracions al diari francès *Liberation*, en els seus elogis a l'«honestat política» d'ETA.

Per un altre costat, el diari *Egin* —vinculat a Herri Batasuna i portaveu dels seus sectors més ortodoxos— opinava sobre l'atemptat en els termes més durs mai empleats en les seues pàgines contra ETA. «Ningú no podrà deslliurar de responsabilitats en la massacre, per més errors de què es parle, els qui fabricaren l'artefacte i escolliren el lloc on col·locar-lo», deia el comentari polític de la setmana, una secció amb rang d'editorial signada amb pseudònim pel director, **José Félix Azurmendi**.

Els comentaris que se sentien al carrer i als indrets freqüentats habitualment per persones de l'entorn d'Herri Batasuna eren aclaparadorament favorables a l'actitud expressada per **Txema Montero**. Un líder amb creixent prestigi dins d'HB. Cada vegada són més, en l'àmbit *abertzale*, els partidaris d'un distanciament amb ETA, sobretot des del mo-

Jon Idígoras elogia l'«honestedat política» d'ETA.

Inaki Esnaola: «L'opinió de Montero, només és una opinió personal».

ment en què aquesta organització armada emprengué el que anomenen «salt qualitatiu» en les seues accions. ¿Fins a quin punt pot arribar això?

«No podem negar que els nostres objectius polítics i els d'ETA-militar són els mateixos, sintetitzats en els cinc punts de l'alternativa KAS, i que hi ha un respecte i una consideració importantíssimes a la trajectòria d'ETA, que pensem que la pacificació només podrà arribar mitjançant la negociació, i que volem la llibertat dels presos i el retorn dels exilats, però no estem d'acord amb la seua estratègia actual. La població civil mai no pot ser objectiu *militar*, això és *terrorisme*». Aquest jove guipuscoà, militant de base d'Herri Batasuna, que prefereix no donar el seu nom, no creu en la hipòtesi que s'ha difós darrerament que atacar la població civil és l'últim recurs d'ETA per forçar el govern a la negociació. «No crec que les coses els vagen tan malament, ni que hi haja una decisió presa d'atacar civils. Jo crec que realment fou un error, un error de tràgiques conseqüències». Equilibris dialèctics massa ambigus, però, vistos des d'ací, amb divuit morts al carrer. En

dir-li-ho, asseixen en silenci. També **Montero** creu que fou un «error», «un error inexcusable, espantós, que segurament els farà deixar aquest mètode una bona temporada», i assegura no tenir idea de què passarà en un futur. «Ja m'agradaria saber què faran, ja, però el cert és que tothom diu que ETA i HB són carn i ungla, i la realitat és que no parlem amb ells, ni ens consulten la seua estratègia, ni escolten les nostres opinions».

Difícilment pot ser cert, en aquest cas, que hi hagués un pacte pre-electoral amb els independentistes catalans demanant-los suport a HB amb la condició de posar fi a les bombes. «És fals, això. No n'hi hagué cap, de pacte. Ells deixarien de posar bombes perquè els convenia que nosaltres traiguérem vots, però no perquè ho decidíssem junts. Ara ja no crec en absolut que en trauríem els mateixos, és clar, i ho comprenc, humanament».

Sobre si les matances de civils podran esdevenir el sistema amb què ETA exigirà negociar d'ara endavant, **Montero** diu que no ho té clar: «Si fora així, jo plegue i me'n vaig... però no crec que ho siga». L'eurodiputat, que viat-

jarà a Barcelona d'ací a pocs dies, és un dels escassos dirigents bascos que ha esmentat l'efecte d'aquests atemptats a Catalunya per al moviment independentista català. Per a polítics i periodistes bascos, especialment entre els medis nacionalistes, el fet que tota la darrera campanya d'atemptats s'haja centrat a Catalunya no és més significatiu que si el lloc escollit fos Albacete o Ciudad Real. La militància d'Herri Batasuna no n'és una excepció.

No hi ha dubtes, entre la major part de la població *abertzale*, sobre per què ETA ha decidit en els darrers mesos atacar Barcelona i Catalunya, i no cap altre lloc. «Barcelona és una gran ciutat, sobretot, que permet moure's sense massa problemes i on és fàcil passar desapercebut. També hi ha la qüestió de les Olimpíades, que dona més ressò internacional a qualsevol cosa que passe allí, però crec que una massacre d'aquestes característiques també seria notícia si passés a València...».

És un jove periodista amb llarga trajectòria en mitjans de l'òrbita *abertzale* qui respon. «No crec que ETA s'haja plantejat seriosament cap problema per actuar a Catalunya. Per a ells, es

Companyia
Flotats

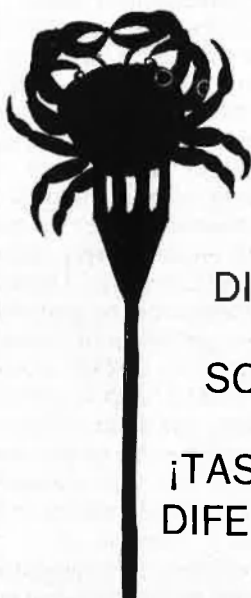
**El dret
d'escollir**

CARNET
JOVE
Aqui, sí.

Poliorama Teatre

CARRANC

Bar
Restaurant

DINARS
I
SOPARS

¡TASTEU LA
DIFERÈNCIA!

Enfront del Càmping del Saler
PLATJA DEL SALER

tracta d'atacar els interessos espanyols allà on siguen, i amb el mínim risc possible, i Catalunya és tan indiferent com qualsevol altre indret fora d'Euskadi. I dubte moltíssim que tinguen cap mena d'estructura de suport catalana: no es refien de ningú».

És difícil saber si realment hi ha un debat intern seriós en marxa a Herri Batasuna, i el seu contingut. Les especials característiques d'aquest partit, que funciona més com a moviment social que non com a agrupació política tradicional, i la discreció amb què s'enfoquen els seus afers interns de cara enfora fan quasi impossible endevinar què s'hi cou.

No sembla, però, com ha dit la premsa estatal, que es tracte d'una divisió imminent, ni d'un enfrontament entre líders. Tot i que per força hi ha d'haver grans diferències personals i polítiques entre els dirigents *abertzales*, procedents de medis molt distints i amb trajectòries molt diverses, les diferències amb l'«exterior» encara són molt més fortes que les que podrien trobar dins d'Herri Batasuna. Com més assetjat es troba aquest partit per la premsa i més atacat per la resta de partits polítics i institucions, més forta se'n fa la cohesió. Una altra cosa seria, però, que els atemptats d'aquesta mena continuassen. Així, començarien les desercions de militants importants.

«Això voldria l'estat, que ens dividíssem», coincideixen **Jon Idígoras** i **Txema Montero**, amb un somriure a la boca. Tots dos es neguen a parlar de la interpretació periodística que assenyala **Idígoras** com a cap d'un sector «dur» i, a **Montero**, com a cap d'un sector «tou», pretesament enfrontats. «Això és una mala pel·lícula de bons i roïns», fa **Montero**. Tanmateix, són molts els militants amb una certa responsabilitat que han sentit parlar de les disputes entre un sector de membres de l'«aparell» del partit, en el qual serien **Ziluaga** i **Idígoras**, entre d'altres, i militants destacats però sense càrrecs interns importants, fins ara, com **Montero**.

Els rumors que aquest últim dimitiria o seria obligat a cessar dissabte passat, després de la reunió de càrrecs electes d'HB a Pamplona, s'han demostrat falsos fins el moment, encara que sembla cert que les seues declaracions a la ràdio han provocat més d'un maldecap a alguns membres de la Mesa Nacional. ETA, continua sent, per a ells, «el» poder fàctic.

Però les contradiccions amb què ha estat valorat, la darrera setmana, el sagnant atemptat d'ETA, i la forta reacció d'horror que s'ha donat entre

la major part de les bases, independentment de la nota oficial del partit, fan suposar que hi ha coses importants que estan canviant, dins de la formació *abertzale*, la tercera força en nombre de vots a Euskadi. Caldrà seguir amb atenció els canvis que puguen produir-se en l'«aparell» del partit, i els matisos de les seues declaracions públiques, si és que n'hi ha, sobre la violència etarra. Però la definició definitiva, si ix, encara trigarà.

La presència a Europa i la participació cada vegada en més responsabilitats polítiques —ajuntaments, diputacions...— determinaran, també més d'un canvi intern i extern a Herri Batasuna. La necessitat de fer-se respectar, de ser considerats com un més, malgrat tot, imposaran també modificacions en temes com el tractament de la violència i el desmarcament respecte a les accions d'ETA.

«I, sobretot, la necessitat d'explicar que votar Herri Batasuna no és votar pels cotxes-bomba o la mort d'innocents, com s'està dient, i que Herri Batasuna no és el mateix que ETA, malgrat compartir amb aquesta organització armada uns objectius polítics», segons el periodista donostiarrà.

«Fenòmens com el de la gent que s'ha penedit de votar HB, després de l'atemptat de Barcelona, ací difícilment es poden donar. Hi pot haver un empenyament amb els caps del partit, per la seua posició oficial, o un malestar personal a causa de la decepció provocada per l'adopció per ETA de mètodes com aquests, però tothom sap que Herri Batasuna és molt més que això, i que continua sent la força amb més convocatòria al carrer. Reduir-la a la seua actitud pel que fa a ETA, malgrat tractar-se d'un tema important, és falsejar la realitat».

En qualsevol cas, el desconcert sobre els motius que impulsen ETA a dur a terme atemptats —amb o sense «error»— com el de Barcelona, persisteix entre la major part de la militància i electorat batasunista. «Esperem que l'organització armada sabrà entendre que hi ha indignació i horror en els medis *abertzales* i mai més no tornen a repetir-se massacres com la de Barcelona», fa el mateix dirigent esmentat al principi, que no volgué identificar-se perquè parlava «exclusivament a títol personal». «Si no és així, seran moltes les coses que hauran de canviar en l'actitud pel que fa a ETA, perquè aquesta mena d'actuacions no fan sinó desprestigiar el moviment d'alliberament nacional. Un magre consol tanmateix, per als que pateixen de lluny la seva violència. □